

Positiviteit

EEN PAAR DAGEN VOORDAT IK Robert van Harten opzoek in zijn woonplaats Almere, stuurt hij me per post een pakket. Er zit wierook in (Van Harten is wierookmaker), maar uit de doos haal ik ook een aantal tubetjes, potjes en buisjes die ik met een beetje scepsis bekijk. Een van de buisjes, met een karamelkleurige gel erin, geeft gek genoeg een tintelend gevoel in mijn hand. Geloof (in je ziel), staat erop. Maar het ruikt naar een zeepwinkel en ik stop het snel weer weg in mijn rugzak.

Bij Robert van Harten thuis bestudeer ik

met verwondering een vitrinekast vol met geurgels, waarvan ik er een in mijn tas heb. Ze hebben opschriften als *Energie*, *Dankbaarheid*, *Hulp bij Afvallen* en *Hulp bij Depressie*. De gels bevatten een complexe combinatie van bloemextracten, legt de 59-jarige ondernemer uit. Hij giet de gel in potjes die mensen bij zich kunnen dragen, maar voegt het ook toe aan cosmeticaproducten. Van Harten denkt dat zijn gels mensen kunnen helpen. Dat komt volgens hem door de kracht van de bloemoliën die hij toevoegt. 'Bloemen zijn de meest positieve levensvormen om ons heen. Hun energie

is van zo'n hoog niveau, dat negativiteit geen toegang heeft. Ze brengen trillingen van harmonie met zich mee.' Dat is taaie materie, geeft hij toe, maar voor hem is het een logisch vervolg op zijn levenswerk: het creëren van 's werelds eerste geurgels en spirituele cosmetica, persoonlijke verzorgingsproducten die mensen kunnen helpen bij allerlei kwalen – variërend van angst en verdriet tot nachtmerries en spanningen.

In 1973 vertrok Van Harten als student bouwkunde met het geld van een studiebeurs naar India. Daar vroegen twee Amerikanen of hij wilde helpen bij het opzetten

in een potje

Hoe Robert van Harten 's werelds eerste geurgels en spirituele cosmetica ontwikkelde.
DOOR ELLEKE BAL

van een wierookfabriek. Ze gaven hem twintig verschillende oliën en het boek *Perfumes, Cosmetics and Soaps* van William Arthur Poucher. Deze Britse scheikundige schreef dit standaardwerk in de jaren '20, toen synthetische stoffen nog vreemd waren.

Jarenlang werkte Van Harten met dit boek in de hand aan het perfectioneren van geurcombinaties. Hij ontdekte dat sommige oliën het niet goed doen als wierook. Door allerlei ingrediënten apart in wierook te rollen leerde hij welke oliën goed branden en welke geuren daarbij vrijkomen. Hij hield daarbij steeds Pouchers ideeën over natuurlijke geurcombinaties voor ogen. Van Harten wordt emotioneel als hij over hem praat. 'Ik heb hem nooit ontmoet, maar hij was mijn

leermeester, aan hem heb ik werkelijk alles te danken.'

Na jaren in de fabriek moest Van Harten India verlaten vanwege visumproblemen. Hij liet boeken vol wierookrecepten achter. Terug in Nederland besloot hij een import- en exportbedrijf op te richten. Zijn Moeders Geuren werd de bekendste wierook in Nederland en inmiddels verkoopt zijn bedrijf Mira International tien tot vijftien miljoen wierookstokjes per jaar. (Zie kader)

Een aantal jaar geleden stuitte Van Harten op een restproduct uit de papierindustrie: een gel die geuren jarenlang vast kan houden. 'De droom van elke parfumeur', glimlacht hij. Hij wist niet precies wat hij met de gel wilde doen, totdat hij met een vriend sprak over kinderen die last hebben van nachtmerries. 'Ineens kwam alles bij elkaar. Ik dacht: in bloemoliën zit zo veel positieve kracht. Die moet kinderen toch kunnen helpen? Misschien kan ik iets maken dat ze naast hun bed kunnen zetten.'

Van Harten wilde er goed voor gaan zitten, om te bedenken welke oliën zo'n gel

nodig heeft. 'In mijn hoofd had zich een lijst gevormd. Dat verraste me.' Toen hij dacht aan zijn vriend die met ernstige angsten kampte, gebeurde hetzelfde. Hij kon, zo voelde hij, 'resoneren' met het probleem van zijn vriend, en dit koppelen aan zijn kennis van extracten van bomen en planten. Inmiddels heeft Van Harten meer dan vijftig gels ontwikkeld. Hij gebruikt meer dan honderd oliën en absoluuts voor de gels. 'Absoluuts zijn geconcentreerder dan essentiële oliën', zegt hij. 'Ze worden verkregen met een meer verfijnde methode.'

Op een onlineforum schrijft een gebruiker dat hij zijn depressie kwijtraakte door een gel. Een moeder schrijft dat de gel *Hulp bij Drukke Kinderen* effect had op haar zoon. En de 55-jarige Sattwa Valk, een vriend van Robert van Harten, vertelt tijdens een telefoongesprek dat de gel *Hulp bij Autisme* zijn leven veranderd heeft.

Het leven van Valk werd lange tijd beheerst door angsten, paniek, stress en moeite met sociale interactie, symptomen die worden geassocieerd met vormen van

autisme, zoals het syndroom van Asperger. Volgens Valk sloot hij zichzelf af van de wereld en kon hij geen contact leggen met zijn gevoel. Hij was vroeger altijd bang, omdat hij nooit wist hoe hij zich moest gedragen. Hij had als kind geen vriendjes. Een simpele vraag als 'wat wil je eten?' kon hem al verwarren. Zo'n vraag relateren aan zijn zintuigen of gevoel lukte niet. Daarom ging hij in zijn hoofd een paar gerechten langs die hij kende en noemde er een. 'Zo probeerde ik alles te begrijpen.'

Toen Valk de geurgel *Hulp bij Autisme* vasthield, ging hij helemaal rechtop zitten. 'Terwijl ik normaal altijd voorover hang. Ik voelde een enorme stroom energie en licht. Alsof er een fontein door me heen stroomde.' Sinds hij de gel bij

zich draagt, in zijn broekzak, kan Valk naar eigen zeggen voor het eerst contact leggen met zijn gevoel. Dat betekent volgens hem onder meer dat hij zich nu in sociale situaties kan inleven, terwijl hij vroeger altijd na moest denken over zijn gedrag en interactie met anderen.

Valk bezoekt voor zijn werk als zelfstandig ondernemer in de ICT wel eens een cursus. Een schrikbeeld: zo veel mensen, zo veel onduidelijkheden over hoe je te gedragen en veel prikkels. 'Vroeger zou ik er dagen van bij moeten komen. Nu voel ik me op mijn gemak, heel wonderlijk.' Valk gelooft dat de geurgel hem helpt door de zuiverheid van de bloemen. Die zorgen voor harmonie in zijn bewustzijn. 'De gel trekt me naar binnen, waardoor ik me beter kan concentreren op mezelf.'

HET IDEE DAT OLIËN VAN BOMEN

en planten een louterende of helende werking op mensen kunnen hebben, is eeuwenoud. Ze worden gebruikt voor geneesmiddelen, maar niet vaak in pure vorm, en meestal met toevoeging van vele synthetische elementen. Hun natuurlijke samenstelling maakt ze vaak veiliger dan farmacologische geneesmiddelen, maar ze werken langzaam. In de reguliere medische zorg worden oliën wel eens gebruikt als preventief middel of als aanvullende behandeling.

De aromatherapie is gebaseerd op het gebruik van etherische oliën en andere geurextracten. Aromatherapeut Rachel Hertz, een expert op het gebied van geur, zette in 2009 voor het *International Journal of Neuroscience* allerlei onderzoeken naar de werking van aromatherapie op een rij. Ze kan niet anders dan concluderen dat essentiële oliën stemming, fysiologie en gedrag van de mens kunnen beïnvloeden.

Daarvoor geeft Herz twee verklaringen, een farmacologische, naar de leer van de geneesmiddelen, en een psychologische. Farmacologisch gezien werkt aromatherapie bijvoorbeeld als bloemoliën via de huid in de bloedbaan terecht komen, of door inhalering via de neus of longen de reukzenuwen en het limbisch systeem in de hersenen bereiken. Zo is bewezen dat lavendel daadwerkelijk kalmerende effecten heeft op het lichaam. De psychologische verklaring is aannemelijk, omdat het limbisch systeem in de hersenen nauw is verbonden met emotie en motivatie. Het kan zomaar gebeuren dat de geur van een wasmiddel dat je moeder gebruikte emoties

DE COLOMBIAANSE SJAMAAN MAYRA DEL PILAR VERVAARDIGT SAMEN MET ROBERT VAN HARTEN EEN NIEUWE LIJN 'SPIRITUELE COSMETICA'.

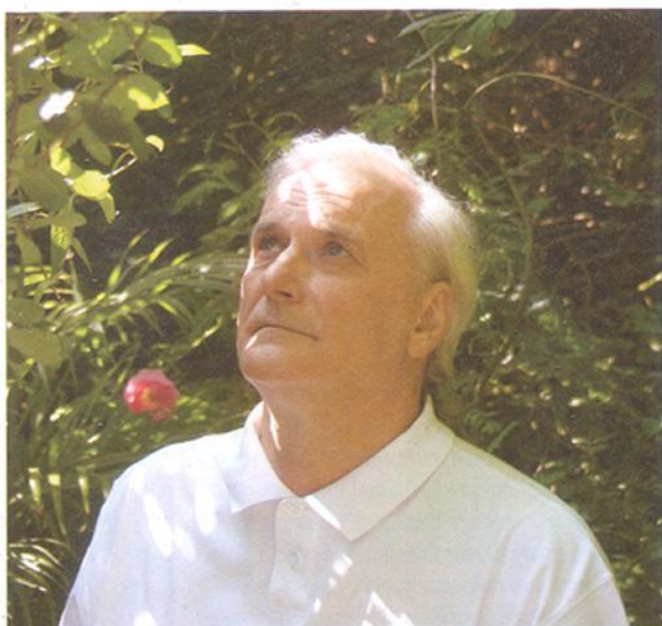
in je losmaakt.

Dr. Edward Bach ontdekte aan het eind van de vorige eeuw zelfs dat bloemoliën een positieve werking hebben op emoties. Hij experimenteerde met bloesems van wilde struiken, planten en bomen als geneesmiddelen en boekte daarmee goede resultaten. Zijn bloesems hadden volgens hem de eigenschap om negatieve emoties om te zetten in een positieve pool. Tegenwoordig worden zijn formules, de Bachbloesemremedies, bijvoorbeeld gebruikt bij depressies en stress.

Maar Bachbloesems moet je innemen, je druppelt ze op je tong of drinkt ze. En bij aromatherapie is het de bedoeling dat aroma's en geuren via neus of huidmassage het lichaam binnendringen. De geurgels van Van Harten gaan nog een stapje verder. Zij werken volgens hem op een heel ander niveau. Hij wijst erop dat de werking van Bachbloesemtherapie en de daarop voortbordurende therapieën met bloemenextracten homeopatisch is. De concentraties die ervoor gebruikt worden, zijn minimaal. Vaak worden de blaadjes van bloemen in water gelegd en een aantal uren in de volle zon gezet. Vervolgens wordt het water nog verdund. Van Harten vertelt dat er een miljoen rozen in een kilogram absoluut gaan. 'En in de gels gebruik ik druppels rozenabsoluut. Dat maakt ze zo uniek.'

Bij van Harten haal ik de gel *Geloof (in je ziel)* nog eens uit mijn tas. Er zitten volgens hem negentien oliën in, waarvan negen absoluuts. Hij noemt als ingrediënten onder meer champaca, eikenmos, galbanum, granaatappel, kaneelbast en lavendel. Niet vreemd dat de gel een soort explosie aan geuren afgeeft. 'Maar het gaat niet om de geur', zegt Van Harten. 'Het gaat om de energie.'

'De vibraties van bloemen zijn van zo'n hoog niveau, dat alle negativiteit uitgesloten wordt. Elke bloem vertegenwoordigt een psychologische kwaliteit. Zo staat de roos voor liefde en overgave', vertelt hij. Volgens Van Harten is het extract van de bloem dat in de olie wordt gebruikt de geconcentreerde vorm van energie die de bloem bij zich draagt. Door verschillende extracten te mengen kunnen zeer complexe energetische werkingen ontstaan.

WIEROOK-ENTREPRENEUR ROBERT VAN HARTEN GEBRUIKT DE KRACHT VAN BLOEMOLIËN OM ALLERLEI KLACHTEN TE BEHANDELEN, VAN ANGST TOT STRESS.

Dat de energetische werking mensen kan helpen, komt volgens hem door trillingen. Een psychologisch probleem heeft lage trillingen, terwijl bloemen hoge trillingen hebben. Als die contact maken, zet de lage trilling zich om in een hoge trilling. Daarmee lost het probleem zich op. 'Zo zorgt de gel *Hulp bij Drukke Kinderen* dat een kind door trillingen naar zijn kern wordt getrokken, niet meer de behoefte voelt om zich steeds naar buiten te gooien.'

Dat trillingen in ons leven weleens een grotere rol kunnen spelen dan wij vermoeden, bewees de Japanner Masaru Emoto met behulp van water. Hij ontdekte dat water een geheugen heeft, en wordt beïnvloed door trillingen in zijn omgeving. In het boek *The Message from Water* laat hij zien dat water steeds andere vormen aanneemt als je er tegen praat. Hij legde op foto's vast dat waterkristallen zich anders ordenden als hij de woorden 'dank je wel' of 'duivel' hardop zei in de buurt van het water. Het interessante is dat water waaraan door middel van elektromagnetische trillingen etherische bloemenolie is toegevoegd, het patroon van de betreffende bloem laat zien.

Water blijkt bij aanraking met negatieve trillingen aan structuur te verliezen. Bedenk maar dat mensen voor ongeveer 70 procent uit water bestaan. Wij zijn water. Dat woorden door trillingen de structuur van water kunnen veranderen, zou suggereren dat trillingen ook mensen kunnen veranderen. Dat ze onze structuur op manieren kunnen verstoren of harmoniseren op manieren die we nog niet begrijpen.

Van Harten heeft het vaak over harmonie. Hij noemt zijn geurgels een instrument waarmee mensen verbinding kunnen

leggen met hogere harmonieën. Zijn ideeën over de verbinding tussen natuurlijke producten en hogere harmonieën deelt Van Harten sinds kort met Mayra del Pilar Carcamo Berty. Samen met deze in Nederland gevestigde Colombiaanse sjamane werkt hij aan het maken van zogeheten 'spirituele cosmetica'.

Del Pilar behoort tot de stam van de Wayuu-indianen, en woonde tot haar vijfentwintigste in de jungle van Noordwest-Colombia.

Ze was voorbestemd om de eerste vrouwelijke sjamaan van haar stam te worden, vertelt ze. Jarenlang bestudeerde ze de natuur, leerde ze wat bloemen, bomen en planten haar stam konden geven. 'Ik heb veel mensen gezien die genezing vonden in de natuur.' Del Pilar communiceert, zo zegt ze, via haar neus met de natuur.

SINDS DEL PILAR IN NEDERLAND woont, is haar missie om het goede van de natuur met mensen te delen. Ze begon met het ontwikkelen van cosmetica-producten, omdat ze zag dat dit de manier was om de natuur terug te brengen in lichaam en ziel van de mensen. 'Ik ken de natuur en ik weet dat zij ons kan voeden. Daar hebben we geen onnatuurlijke producten voor nodig.' De cosmetica van Del Pilar, onder meer shampoos, cremes, douchegels en conditioners, bevatten geen synthetische producten.

Ze noemt haar cosmetica 'bewuste producten', omdat ze haar ingrediënten selecteert op de unieke werking ervan. De meeste heeft ze zelf meegenomen uit verschillende landen in Zuid-Amerika. Alles wat ze aan de cosmetica toevoegt, heeft volgens haar een doel. En wat de cosmetica nog 'spiritueel' maakt, zijn volgens Del Pilar de geurgels van Van Harten, die hij toevoegt aan haar product. 'Cosmetica mogen niet alleen maar een uiterlijke werking hebben, maar moeten ook dieper en innerlijker doordringen', legt ze uit.

Volgens Yolanda Vermeulen, homeopaat en beheerder van het therapeutisch en creatief centrum Cyprea in Maassluis, hebben de spirituele cosmetica iets extra's ten opzichte van andere huidverzorgingsproducten. 'Ik zie soms letterlijk de huid van mensen ontspannen als ze zo'n crème

Een echt familiebedrijf

Mother's Commerce Company in Puducherry in India maakt wierook volgens de principes van de Moeder en Sri Aurobindo – en de familie.

'IK ZAG METEEN DAT DIT GEEN DOORSNEE INDIAAS BEDRIJF WAS TOEN IK DE keurige rij fietsen voor een van de werkplaatsen zag staan', vertelt Christine Brittijn, oprichter van Greater Goods, een Brits importeur van fairtrade producten, over Mother's Commerce Company (MCC). MCC brengt de principes die het belijdt in de praktijk in de fabriek, die is weggestopt tussen de brede boulevards van het oude Puducherry, tussen de geel geschilderde gebouwen van deze voormalige Franse kolonie op de Coromandelkust van India.

MCC is in 1975 door Tulasingham Natarajan opgericht met hulp van Robert van Harten en twee Amerikanen, Gary Jacobs en Robert Macfarlane, met de bedoeling wierook van hoge kwaliteit te produceren op basis van de traditionele masalamethode (mengmethode). Inmiddels werken er vierhonderd vrouwen, die dertig miljoen wierookstokjes per jaar produceren. 'We laten ons in onze bedrijfsvoering, ons leven en alles wat we doen leiden door de principes die zijn neergelegd door "de Moeder" en Sri Aurobindo', zegt Natarajan Ramakrishnan, zoon van de oprichter en tevens dagelijks directeur van MCC.

Sri Aurobindo was een vooraanstaande Bengaalse nationalist die ijverde voor de verdrijving van de Engelsen uit India, en zich later met spirituele zaken ging bezighouden. Hijnoemde Mirra Richard, zijn spirituele medewerkster, 'de Moeder'. Zij heeft de ashram met zijn naam opgezet en geleid, en stichtte later Auroville, een internationale wijk die eenheid moet bevorderen. 'Hij zei dat het leven yoga is, of je nu werkgever of werknemer bent. De normen tellen, vertelt Ramakrishnan. 'Je aan de hoogste normen te houden. Dat is het uitgangspunt van ons bedrijf.'

Een wezenlijk onderdeel van de bedrijfsvoering van MCC zijn goede banen voor vrouwen uit de omgeving. De vrouwen krijgen meer dan het plaatselijke minimumloon. Maar belangrijker zijn de royale arbeidsvoorwaarden, die in India nog geen praktijk zijn, zeker niet voor ongeschoolde arbeiders. Die fietsen, bijvoorbeeld. MCC subsidieert de aanschaf van fietsen voor arbeiders die er een willen, en vervangt de fietsen om de twee jaar. Verder krijgt elke arbeider een ziektekostenverzekering en de 10 procent van het loon die elke arbeider wettelijk verplicht is te sparen, wordt vrijwillig door MCC verdubbeld.

MCC blijft een pionier in zijn beleid en zijn producten. In 2006 vond het bedrijf een onderneming in Bangalore die de producten kon testen op basis van Californische normen voor luchtkwaliteit, en begon het wierook te produceren dat aan die normen voldoet. De meeste fabriekswierook wordt gemaakt door ongeparfumeerde stokjes met houtskool of zaagsel in een kunstmatig geparfumeerde chemische oplossing te dopen. 'Wij gebruiken geheel geen chemicaliën', vertelt Ramakrishnan. In het bedrijf wordt deeg gemaakt uit de combinatie van een masala van geurstoffen – specerijen, oliën of harsen – en houtskool van kokosnoten, houtpoeder en water. Als bindmiddel wordt boomhars toegevoegd en vervolgens wordt het deeg om bamboestokjes gerold, waarna de stokjes te drogen worden gelegd.

Het grootste deel van de winst van MCC gaat naar de Mother's Service Society, een organisatie die economische ontwikkeling stimuleert via projecten als de Primrose School, waar nu zo'n 450 kinderen op zitten. Dankzij het inkomen van werknemers van MCC, kunnen hun kinderen hun school afmaken, wat voor hun ouders onmogelijk was. 'Kinderen studeren nu techniek en de meesten komen niet werken bij MCC', vertelt Ramakrishnan. Maar dat vindt hij blijkbaar niet erg. 'We gaan nog steeds te werk als een familie.' En net als in de beste families willen de ouders het liefst dat hun kinderen het beter krijgen. | JERRI-LYNN SCOFIELD

ONDERDEEL VAN DE BEDRIJFSVOERING VAN MCC ZIJN GOEDE BANEN VOOR VROUWEN UIT DE OMGEVING. ZE KRIJGEN MEER DAN HET PLAATSELIJKE MINIMUMLOON.

gebruiken.' Ze heeft een winkel in haar therapeutisch centrum en verkoopt daar onder meer de cosmetica. Ook grapt ze dat ze de tweede verkoper was 'die het aandurfde om de gels van Mira te verkopen'.

'Deze producten zijn wetenschappelijk gezien niet uit te leggen', vertelt ze. 'Maar vanaf het moment dat ik de gels en cosmetica probeerde, wist ik dat ik ze goed waren.' Een vertegenwoordiger van Mira bezocht Vermeulen omdat ze wierook wilde gaan verkopen. Tijdens dat bezoek probeerde Vermeulen voor het eerst een geurgel. 'Ik hield de geurgel *Hulp bij Verdriet* in mijn handen en ik reageerde daar heftig op. Ik

had op dat moment verdriet, mijn moeder lag op sterven, de gel gaf me veel troost. Ik voelde dat de gel het vermogen had om me heel diep van binnen te raken.'

Sindsdien is Vermeulen een fanatiek gebruiker van de gels. Ze gebruikt de gels als aanvulling op haar therapieën, maar ook thuis. Toen haar dochter laatst met een oorontsteking 's nachts met veel pijn wakker werd, gaf ze haar de gel *Hulp bij Verdriet* in handen. 'Ze keek me aan, vertelde me dat ze een 'een krak' in haar oor voelde, en ging rustig liggen en slapen. Ik was verbaasd!'

Wanneer ik Yolanda Vermeulen spreek, draag ik de gel *Geloof (in je ziel)* een week in mijn rugzak. Af en toe haal ik hem er even uit. Op het kaartje bij de gel lees ik dat deze 'alle twijfels over jezelf' weg neemt, 'je solide en standvastig te laten voelen' en 'je te laten zien en voelen wie je innerlijk bent'. Vergis ik me nu, of voelde ik me deze week inderdaad wat standvastiger dan normaal? Of is dit nu het placebo-effect?

Ik leg het voor aan Vermeulen. Ze moet erom lachen. 'Weet je, elk woord heeft ook kracht', zegt ze. 'Positieve woorden hebben effect. Het kaartje dat bij de geurgels zit, is misschien al de eerste trilling. Als die woorden je raken, dan is het misschien wel een teken dat je de gel nodig hebt.' ■

ELLEKE BAL, *Ode's* nieuwe bureauredacteur, hoopt dat de volgende artikelen haar net als deze naar onbekend terrein voeren.

Praat mee op Twitter! #geurgels